

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 96. szám
1989. április 25., kedd

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Milyen széles a borotvaél?

Az igazgató, Széll János bevezetésképpen a pro és kontra érvek sokaságát felvonultatva a trószalakításról mondta el véleményét. Az idejétmúlt nagyvállalati szervezet gyáregységeit, a központ által elsorvasztott ügyvitel, marketing és más funkciók hiányában, a teljes önállóságra még alkalmatlannak látja, s ebben az értelemben a jelenlegi felállást — elismerve a választás kényszerűségét, nem kizárva annak átmeneti jellegét — elfogadhatónak tartja. A trósz eddigi működése során a megmaradt párhuzamos hatáskörök következtében gyakran belecsúszott a vállalati ügyekbe, esetenként pedig éppen egymásra vártak fent és lent. A gazdaságtól idegen, szubjektív okoknak, az embernek, illetve „székeiknek” még mindig túl nagy szerep jut. Ezzel együtt is újra a trósz mellett voksolt az igazgatótanács az év elején felkínált irányítási formaváltás helyett. Az eredményes működés egyik feltétele — a végleges vezérigazgató — azonban még hiányzik a Tisza-partjáról.

Az 1200 főt foglalkoztató Újszegedi Szövőipari Vállalat 1,7 milliárd forintos árbevétele mellett meglehetősen szerény, mintegy 2 milliós nyereséget produkált. Ez többek között — az igazgató szavaival elve — annak az „átkos örökségnek” is köszönhető, melyet utibatyuként magas készlet- és adósságállomány formájában kaptak. Véleményem szerint azonban az eredményt (az örökséget) minősíteni azért is elhamarkodott, mert az igazgatótanács csak május végi határidővel tudja lezárni pénzügyileg az 1987-es (!) és az 1988-as évet.

Tevékenységükben meghatározó az államközi egyezmény keretében gyártott, szovjet ponyvaexport, amely tavaly megközelítette a 6 millió négyzetmétert. A forintra átszámított rubel árbevétele 87 százalékát kapták eddig úgynevezett termelőkorszerűsítési támogatás címén, így összesítésében, mintegy 2 százalékos jövedelmezőséget hozott a ponyvaexport. A felfutással járó, folytatott hosszabb levelezések, viták után erre az évre egyharmaddal kevesebb szovjet exportot terveztek. Az éves elképzeléseket ismertető munkásságukért másnapján érkező minisztériumi levél 87-ről 79 százalékra csökkentette a termelőkorszerűsítési támogatást, s ez a tervezett nyereség kétharmadát azonnal kivette a vállalat zsebéből. Az önköltségnek most már csak 94 százalékát fedező bevétel 20 millió forint veszteséget jelent. Jogosan sérelmezik azt — és nem egyedül járnak ebben a cipőben —, hogy az államközi egyezmény keretében beérkező energián és alapanyagban levő profitból legalább a szükséges juttassa vissza a költségvetés az érintett vállalatoknak. Ez persze nem

A Hungarohemp Magyar Kenderipari Trósz megalkulása nem csak a könnyűiparban váltott ki nagy visszhangot, hiszen manapság éppen a nagyobb alakzatok megszüntetése, a vállalati önállóságra törekvés a jellemzőbb. A merőben szokatlan átszervezés eredményeként a jogelőd, a Kenderifonó- és Szövőipari Vállalat korábbi gyáregységei váltak viszonylag önállókká. Közülük a trószhoz (tűzhöz) legközelebbit, az Újszegedi Szövőipari Vállalatot kerestem fel, amely az idén készítette első önálló mérlegét.

valami egyszerű dolog, hiszen az eltorzult ár- és támogatási rendszer mellett szinte lehetetlen a tisztánlátás és ez az önköltségszámításra is érvényes.

A termelőkorszerűsítési támogatással „könnyített” nyereségnek a kétszeri forintértéktétel túl erősnek bizonyult, így már az év első harmadában tetemes mínuszt gyűjtöttek össze. Az ország egyetlen nehéz műszaki szövődéjeként — hazai gyártás hiányában — 400 millió forint feletti tőkés importra szorulnak műszaki fonalból, exportjuknak pedig csak egyharmada. Bár egy korábbi egyezség értelmében az importanyagáremelkedés egy részét átháríthatjuk legnagyobb hazai megrendelőjűkre, a Taurusra, jelentős hányadot azonban nekik kell kigazdálkodni.

Az, hogy a jövő elé mégis bizakodva tekintenek, egyrészt az elmúlt — már önállóságra gondolt — néhány év sikeres műszaki fejlesztésének is köszönhető. Állami alapjuttatást, saját erőt, hitelt, lízinget összeszedve, mintegy 250 millió forintos fejlesztés eredményeként ma már felülmúlják a hazai szövőszakma átlagos műszaki színvonalát.

A következőkben egyik út lehet a változtatás, hogy árucserés forma felé próbálják terelni a szovjet export minél nagyobb hányadát. Az 1989-re vállalt 4 millió négyzetméter ponyvából eddig csak 3-at írtak

alá, a fennmaradóért gyapotot szeretnének kapni.

A továbblépés egy másik irányát jelentheti a közel-múltban kezdődött farmer konfekcionálás. A 2,5 millió négyzetméternyi szövet nagy részét belföldön értékesítik, ez a termék azonban a tőkés piacon így nem versenyképes. A már meglevő ipari konfekcióra épülő farmergyártás a legkisebb, még gazdaságos üzemmérettel — évente 150 ezer darabos kapacitással — dolgozik. A decemberi indulás óta az első 8 ezer darabot már eladták, a gépeket és az indigófestett fonalat szállító olasz cégnek.

Egyik legújabb termékük a hazánkban ez ideig nem gyártott élelmiszer-ipari membránszűrő, melynek tőkés import tartalma mindössze 30 százalék. A magyar borok, gyümölcslevek minőségét javító szűrőből még csak 10 millió forintos árbevételt terveznek, igaz, hogy ezt 20 százalék feletti nyereségtartalom mellett.

Új ösztönzési rendszert is bevezettek, melyben önelszámoló egységek lettek az üzemek, s elsődleges céljuk az eredménytervek teljesítése.

A bérfejlesztés forrásához a létszámleépítés egy fájdalomentesebb formáját választva, a kilépők helyére csak nagyon indokolt esetben vesznek fel új dolgozót, így 50-60 fővel csökkenhet az összlétszám 1989-ben.

K. A.

Visszaesett a baromfitermelés

Az év eddig eltelt részében jelentősen visszaesett a hazai vágóbaromfi-termelés. Ha a csökkenést nem sikerül megállítani, akkor az ágazat több éve tartó dinamikus fejlődése olyan időszakban torpan meg, amikor a konvertibilis piaci kilátások javulnak. Mindez annak ellenére bekövetkezhet, hogy a baromfi-feldolgozó vállalatok, saját pénzügyi forrásaik terhére, a tavalyi átlagnál kg-ként hat forinttal többet ígérnek a szerződéses kötésekor a csirkehúsnak. A termelőknek és a feldolgozóknak azonban olyan újabb terhek sújtják, amelyeket önerőből nem tudnak kigazdálkodni.

Mit tesz ilyen helyzetben a termelői érdekképviselőlet is ellátó Baromfitermelők Egyesülete? Tóth Mátyás, az egyesülés igazgatója az MTI munkatársának elmondta: eredetileg azzal számoltak, hogy tagvállalataik az idén mintegy 440–480 ezer tonna vágóbaromfit — ezen belül

340–350 ezer tonna vágni való brojlécsirkét — vásárolnak fel, és a feldolgozás után belföldön 140–142 ezer tonna, külföldön pedig 200–205 ezer tonna baromfihúst értékesítenek. Az első negyedévében azonban — az elmúlt év hasonló időszakához képest — csaknem 13 ezer tonnával csökkent a brojlécsirke felvásárlása, s április végéig 18 ezer tonnás lemaradás várható. Ilyen ütemű visszaesés következtében a feldolgozó üzemek az idén a tervezettnél várhatóan 55–60 ezer tonnával kevesebb vágóállathoz jutnak, ami az eddig hasznolt hozó konvertibilis exportot is veszélyezteti.

A Baromfitermelők Egyesülésének igazgató tanácsa legutóbb úgy foglalt állást, hogy a termelés további csökkenését meg kell állítani, amihez az érdekeltek összefogásán túl központi, állami intézkedések is szükségesek.

A legnagyobb gondot az

jelent, hogy megnövekedtek a termelők kiadásai. A tavalyi rossz kukoricatermés és az importfűfű árának emelkedése az év eleje óta önmagában több mint 5 forinttal növelte a brojlécsirke előállításának kilogrammonkénti költségét. Ezen felül növekedtek a gyógyszer- és az energiaárak is, úgy, hogy a költségek növekedését a 6 forintos felvásárlási áremelés nem fedezi. A naposcsibaelőállítás költségei mintegy 22–25 százalékkal szintén emelkedtek, és ezt az üzemek már képtelenek ellensúlyozni, ezért a szaporító-gazdaságok közül sokan levágják a tenyészállatok egy részét.

Az egyesülés javasolja, hogy a brojlécsirke felvásárlási árát a tavalyihoz képest kilogrammonként legalább 7 forinttal emeljék, így átlagosan 44 forint lenne; a naposcsibe árát 11-ről 12 forintra lenne célszerű növelni.

A norvég külügyminiszter Budapesten

Várkonyi Péter külügyminiszter meghívására hétfőn este hivatalos látogatásra Budapestre érkezett Thorvald Soltenberg, norvég külügyminiszter. A vendéget a repülőtérén vendéglátója üdvözölte. Jelen volt Leif Edwardsen, Norvégia budapesti nagykövete is.

Várkonyi Péter este díszvacsorát adott Thorvald Soltenberg tiszteletére a Duna Intercontinental Szállóban.

Magyar csoport Namíbiában

Megérkezett Windhoekba az ENSZ UNTAG munkájában részt vevő magyar csoport. Mint ismeretes, a 22 fős magyar egység feladatot vállalt a Namíbia függetlenségét elősegítő átmeneti időszak rendfenntartó munkájában, a választások előkészítését biztosító nemzetközi felügyeletben.

Állásfoglalás készül az adósságválság megoldására

Pentti Väänänen, a Szocialista Internacionálé Budapesti tartózkodó főtitkára megérkezését követően működésre és a kapcsolattartásra. Felvetődött annak lehetősége, hogy a Szocialista Internacionálé és az MSZDP szakértők bevonásával állásfoglalást dolgozzon ki Magyarország és a többi közép-kelet-európai ország adósságválságának megoldására. A tárgyalófelek egyetértettek abban, hogy a nemzetközi közvélemény mozgósítása érdekében szervezettik határozott állásfoglalásokat tesznek közzé az ember jogok Romániában törté-

nő megsértése miatt. Pentti Väänänen részt vesz az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete által rendezett A szocialdemokrácia és a nyugati politikai rendszerek című, április 25–26-án megtartandó konferencián. Itt-tartózkodása alatt találkozik a magyar közélet több képviselőjével. (MTI)

Nemzetközi konferencia az alkotmányosságról

Nem másolni akarnak, a gyakorlatra kíváncsiak

Tizenkét országból harminc külföldi szakember — alkotmánybíró, egyetemi tanár, parlamenti tisztségviselő —, valamint a téma hazai szakértői részvételével nemzetközi konferencia kezdődik kedden az alkotmányosság védelmének szervezeti garanciáiról Budape-

sten. Az Igazságügyi Minisztérium és az MTA Államtudományi Kutatások Programirodája rendezvényről, s ennek kapcsán a magyar alkotmánybírószervelet készülő törvényről Kilenyi Géza igazságügyminiszter-helyettes hétfőn tájékoztatta az újságírókat. Elmondta: a tanácskozással szervesen illeszkedik a hazai alkotmányozási folyamatba, hiszen nem zárult még le sem az alkotmány szabályozási elveinek vitája, s nem végleges még az alkotmánybírárságról szóló törvény tervezete sem. Ez utóbbi egyébként várhatóan júniusban kerül az Országgyűlés elé.

Az igazságügyminiszter-helyettes rámutatott: az alkotmányosság védelmének három típusú szervezeti garanciája alakult ki világszerte. Például az Egyesült Államokban a rendes bíróságok őrökdnek az alkotmányosság védelmének. Az európai országok egy részében alkotmánybírók működnek, míg másutt egy speciális jogállású testület — miként hazánkban jelenleg az Alkotmányjogi Tanács — foglalt állást a jogszabályok alkotmányosságáról. Egyik megoldást sem kívánjuk mechanikusan másolni — mondta Kilenyi Géza —, ám rész kérdésekben bizonyára hasznos ötleteket, tapasztalatokat szerezhetünk. Ez év eleje óta a magyar alkotmány tartalmazza az alkotmánybírószerveletet legfontosabb kérdéseket, azzal, hogy annak szervezetéről és működéséről

külön törvény rendelkezik. E törvény elfogadását követően, minden bizonnyal még a júniusi ülésszakon az Országgyűlés megválaszt néhány, a szervezet működésének megkezdéséhez nélkülözhetetlen számú alkotmánybíró. A helyek többségét azonban már az új ösztönözeti parlament tölti be. E törvény megalkotása azért is halaszthatatlan, mert az alkotmánybírárság nem csak a jogszabályok alkotmányosságát vizsgálja majd, hanem a szervezetet nyilván tartásba a politikai pártokat, látja el alkotmányossági felügyeletet, s adott esetben dönt feloszlatusokról. Az alkotmánybírók politikai párthoz tartozásáról kétféle nézet kapott hangot. Az egyik, hogy vezető tisztséget ne tölthessenek be egyetlen pártban sem; a radikálisabb nézetet vallók szerint az alkotmánybírók egyetlen politikai pártnak se lehessenek a tagjai. Kilenyi Géza ez utóbbi elképzelést támogatja.

A háromnapos konferencia nyitónapján Kulcsár Kálmán igazságügyminiszter „Jogállam, alkotmányosság, emberi jogok a magyar politikai rendszer átalakulásában”, Kilenyi Géza „Az alkotmányosság védelmének szervezeti garanciái a különböző országokban”, Kovács István, akadémikus pedig „Az Alkotmányjogi Tanácsról az alkotmánybírárságig” címmel tart referátumot. (MTI)